

ES LIFE Programas projekts
"Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības
un apsaimniekošanas optimizācija"
(LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature)

Saldūdeņu biotopu Natura 2000 teritoriju līmeņa aizsardzības mērķu noteikšana

Seminārs – praktiskā darbnīca
2025. gada 23. aprīlis, Sigulda

Lauma Vizule-Kahovska

Dabas aizsardzības pārvalde

LIFE-IP LatViaNature

EIROPAS SAVIENĪBAS NOZĪMES SALDŪDEŅU BIOTOPI

3130 Ezeri ar
oligotrofām līdz
mezotrofām augu
sabiedrībām

3140 Ezeri ar
mieturaļģu augāju

3150 Eitrofi ezeri ar
iegrimušo
ūdensaugu un
peldaugu augāju

3160 Distrofi ezeri

3190* Karsta
kritenes

3260 Upju
straujtecēs un
dabiski upju posmi

3270 Dūņaini upju
krasti ar slāpekli
mīlošu viengadīgu
pioniersugu augāju

N2000 VIETU LĪMEŅA MĒRĶIS – PLATĪBA un KVALITĀTE

1. Dati

2. Biotopu
kvalitātes
vērtēšanas
algoritms

3. Potenciālo
platību
noteikšana

4. N2000
teritoriju
mērķu
noteikšana

4. N2000 teritoriju mērķu noteikšana

Code	SITE_NAME	REPR	RELAT_SURF	CONSE RV	Biotops izcilā kvalitātē (A), ha	Biotops labā kvalitātē (B), ha	Biotops nepietiekamā un sliktā kvalitātē (C), ha	Biotops nezināmā kvalitātē (X), ha	GLOBAL	POT_AR EA	CO_AREA	Novērst nelabvēlīgas ietekmes	Saglabāt pašreizējo platību un labu kvalitāti	Palielināt biotopa platību vai izveidot no jauna	Uzlabot biotopa kvalitāti	Cits
3150	Klaucānu un Priekulānu ezeri	A	C	B	0,00	21,17	20,96	0,00	B	0,000	42,135	1	1	0	1	
3260	Klaucānu un Priekulānu ezeri	C	C	C	0,00	0,00	0,47	0,00	C	0,000	0,466	1	1	0	1	
3260	Launkalne	A	C	A	4,49	0,00	0,00	0,00	A	0,536	5,027	1	1	1	1	1
3260	Lielupes grīvas pļavas	D	na	na					na							
3130	Silene	A	B	A	601,04	44,67	0,00	0,00	A	0,000	645,717	1	1	0	0	
3150	Silene	A	C	B	313,31	46,67	0,00	0,00	B	0,000	359,981	1	1	0	0	
3260	Silene	B	C	C	0,00	0,00	2,42	1,27	C	0,000	3,690	1	1	0	1	
3150	Sitas un Pededzes palīene	B	C	B	0,00	2,50	0,00	2,21	B	0,000	4,714	1	1	0	0	
3260	Sitas un Pededzes palīene	B	C	C	0,00	2,88	7,30	1,15	B	0,000	13,385	1	1	0	1	
3260	Stiglavas atsegumi	A	C	B	0,00	0,53	0,00	0,00	B	0,000	0,534	1	1	0	0	
3150	Tāšu ezers	B	C	C	0,00	0,00	116,04	0,00	C	0,000	116,042	1	1	0	1	
3260	Užavas augštece	C	C	B	0,00	2,15	0,00	0,00	C	3,264	5,413	1	1	1	1	
3260	Ventas un Šķerveļa ieleja	A	C	B	5,06	63,65	0,46	0,00	B	0,187	69,352	1	1	1	1	
3160	Ziemeļu purvi	A	A	B	125,12	163,22	1,10	0,00	A	0,000	289,446	1	1	0	1	
3260	Ziemeļu purvi	B	C	B	0,00	0,00	0,01	0,64	B	0,000	0,653	1	1	0	0	

3. Kvalitātes vērtēšanas algoritms

1. Datu
kopas
apstrāde un
pārstruktūrēšana

2. Datu
statistiskā
analīze

3. Rezultātu
pārbaude
un
korekcijas
piemēro-
šana

4. Rezultātu
validēšana

5. Gala
metodikas
izstrāde

6. Kvalitātes
aprēķins

Algoritms labi parāda kopējās biotopu kvalitātes iezīmes. Katrs biotopa veids/variants ir specifisks, ar konkrētām to kvalitāti raksturojošām iezīmēm. Tika piemērota korekcija – papildus kritēriji, kas tiešā veida liecina par konkrētā biotopa varianta kvalitāti.

**Vērtējums no biotopa,
kurā iekļaujas**

- 3270 (no 3260);
- 3160 (no 7110)

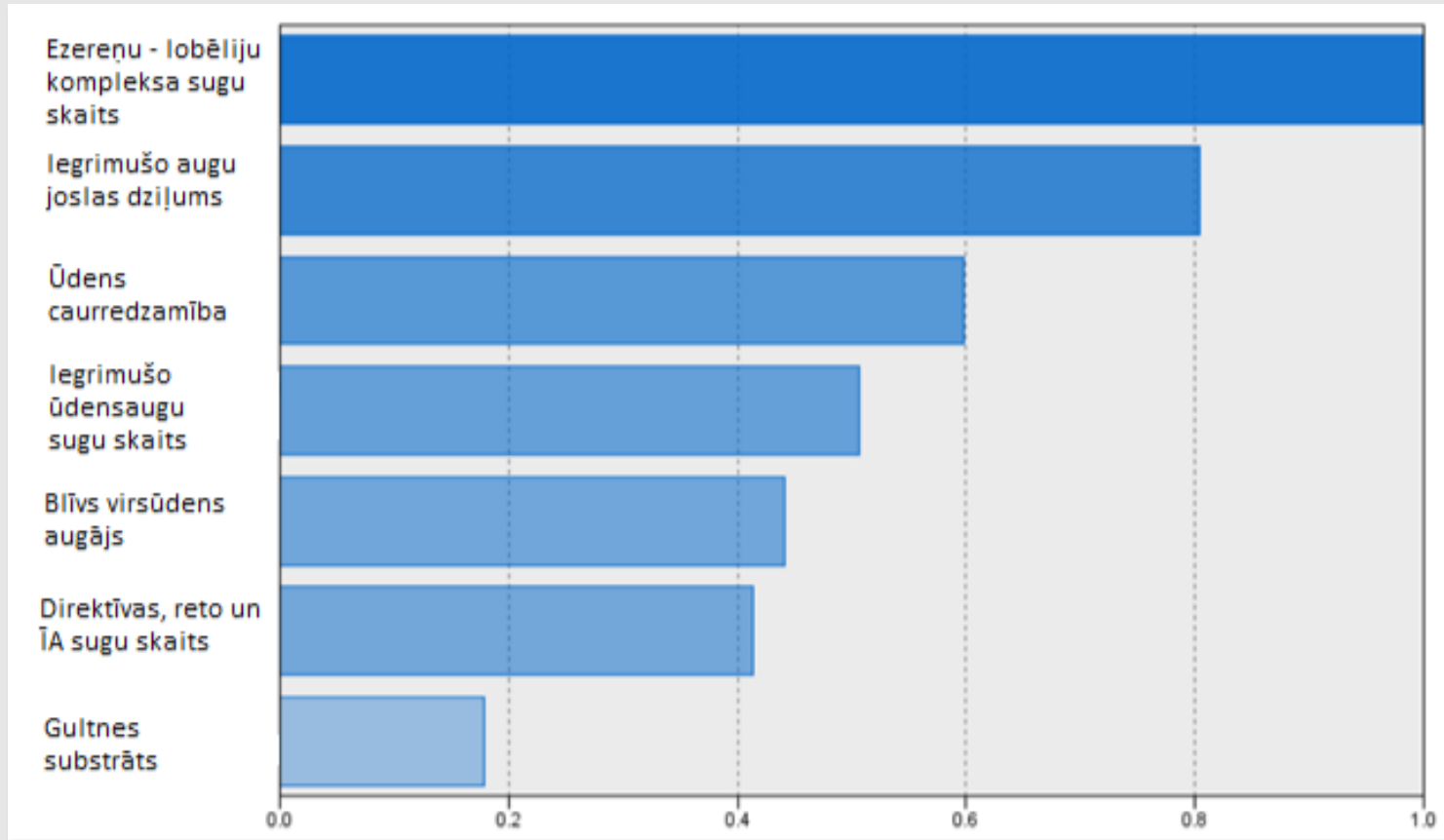
Eksperta vērtējums

- 3160 un 3260 (mazās piejūras upes, purvos un smilšainās straujtecēs);

Kvalitātes kritēriji – ezeri

Korekcijas, piemēram:

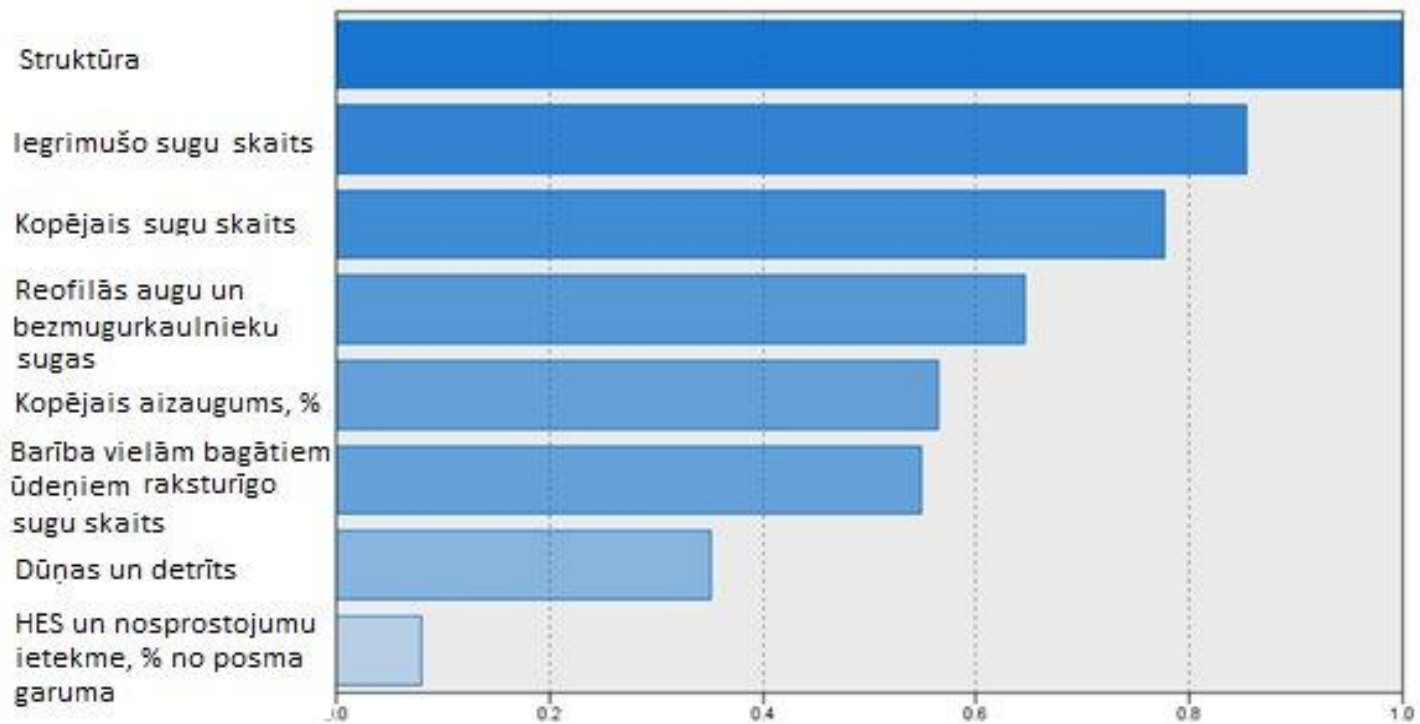
- piegrunts augājs 3130_1,
- mieturaļģu sugu skaits 3140,
- kopējais sugu skaits 3150_3

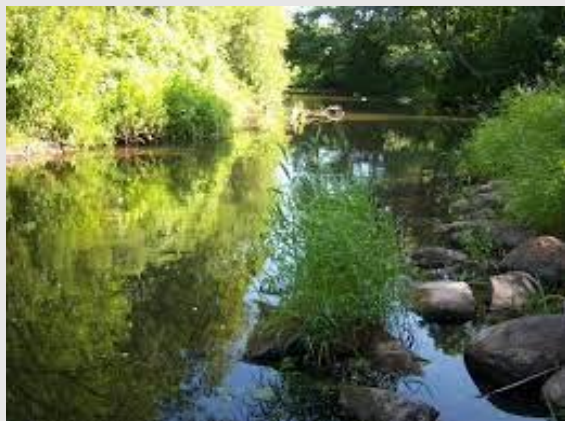
Kvalitātes kritēriji – upes

Korekcijas, piemēram:

- Nosprostojumi,
- Aizaugums bez indikatoru sugām, kas norāda uz labu kvalitāti

Struktūra - atvasināts kritērijs, kuru veido upes gultnes veids, gultnes substrātu dažādība un straumes ātrumu dažādība.

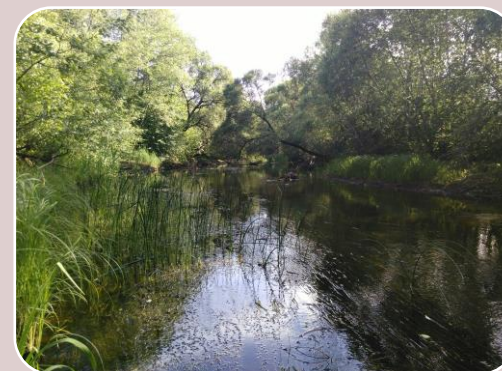
2. Potenciālo platību noteikšana

Nav
iespējama
(izņemot slīkšņu
likvidēšana)

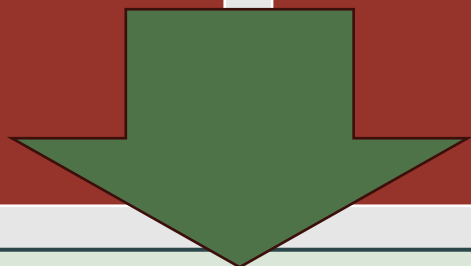
Iespējama,
bet ne
mērķtiecīga
izveidošana
3150_3, 3160, 3190,
3270

Ir iespējama
3260

Personīgie pieraksti un novērojumi

Biotopu apsaimniekošanas plānos šī informācija jau ir salikta kopā

1.pielikums_Tekošo saldūdens biotopu kvalitātes un mērķu tabula

ES nozīmes biotopu informācija					ŪO informācija						Biotopu mērķi					ŪO mērķi				
Biotopa variants	Platība	Biotopa kvalitāte	Upes nosaukums	Upe ir ŪO galvenā ūdenstece	UBA	ŪO_kods	ŪO_nosauk	Tips	ŪO kvalitāte	References ŪO	(1) Novērst nelabvēlīgas ietekmes	(2) Saglabāt pašreizējā platību un labu kvalitāti	(3) Palielināt biotopa platību	(4) Uzlabot biotopa kvalitāti	(5) Gareniskā nepārtrauktība (upe nav ūdri)	(1) Gareniskā nepārtrauktība	(2) Laterālā nepārtrauktība	(3) Ekoloģiskais caurplūdums	(4) Slipekļa samazināšana, tonnas	(5) Fosfora samazināšana, tonnas
3260_2	0.39247333	2	Platene	0	Ventas	V028	Packule	N	N	N	1	1	0	0	0	N	N	N	N	N
3260_2	0.43367435	3	Maurīnupe	0	Ventas	V028	Packule	N	N	N	1	1	0	1	0	N	N	N	N	N
3260_2	24.3279758	3	Venta	1	Ventas	V029SP	Ventspils ostas te	R7	4	0	1	1	0	1	0	0	1	0	0	
3260_2	0.27402949	4	Vičaka	1	Ventas	V030	Vičaka	R2	3	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	
3260_1	3.59906373	2	Uļava	1	Ventas	V031	Uļava_1	R3	3	0	1	1	1	1	0	0	1	0	4.5192426	
3260_1	0.12285635	2	Mārgava	0	Ventas	V031	Uļava_1	N	N	N	1	1	0	0	1	N	N	N	N	N
3260_2	0.14826565	3	Saltvalks	0	Ventas	V031	Uļava_1	N	N	N	1	1	0	1	0	N	N	N	N	N
3260_2	0.48326773	2	Stirnupe	0	Ventas	V031	Uļava_1	N	N	N	1	1	0	0	0	N	N	N	N	N
3260_1	83.8713119	2	Abava	1	Ventas	V032DA	Abava_8	R6	3	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	
3260_1	0.83414835	2	Ozolupe	0	Ventas	V032DA	Abava_8	N	N	N	1	1	0	0	0	N	N	N	N	N
3260_2	1.96679153	2	Kroja	0	Ventas	V032DA	Abava_8	N	N	N	1	1	0	0	0	N	N	N	N	N
3260_1	0.57780791	0	Bebrupite	0	Ventas	V032DA	Abava_8	N	N	N	1	1	0	1	1	N	N	N	N	N
3260_1	10.1486122	3	Imula	1	Ventas	V034DA	Imula_3	R3	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	
3260_2	29.7955144	3	Amula	1	Ventas	V035	Amula	R3	4	1	1	1	1	1	0	1	0	0	23.249925	
3260_1	0.37648083	2	Sudmalu strauts	0	Ventas	V035	Amula	N	N	N	1	1	0	0	0	N	N	N	N	N
3260_1	0.3034155	2	Eglīšu strauts	0	Ventas	V035	Amula	N	N	N	1	1	0	0	0	N	N	N	N	N
3260_2	0.22469741	2	Robeļnieku strauts	0	Ventas	V035	Amula	N	N	N	1	1	0	0	0	N	N	N	N	N
3260_1	0.37904904	3	Delīņu strauts	0	Ventas	V035	Amula	N	N	N	1	1	0	1	0	N	N	N	N	N
3260_2	0.5678283	3	Liesupe	0	Ventas	V035	Amula	N	N	N	1	1	0	1	0	N	N	N	N	N
3260_1	6.81119013	3	Kaulīna	1	Ventas	V036	Kaulīna	R1	3	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	
3260_2	1.14208898	3	Pūre	1	Ventas	V037	Pūre	R4	4	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	
3260_2	9.05889382	1	Abava	1	Ventas	V038DA	Abava_3	R4	2	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	
3260_1	9.28946562	2	Vanka	1	Ventas	V039	Vanka	R2	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	0	
3260_2	8.16760934	3	Viesata	1	Ventas	V040	Viesata_1	R2	3	0	1	1	1	1	0	1	0	0	16.193248	
3260_2	20.8100894	3	Viesata	1	Ventas	V041DA	Viesata_2	R3	3	0	1	1	1	1	0	1	0	1	46.189393	
3260_1	1.82061536	3	Prūsene	0	Ventas	V041DA	Viesata_2	N	N	N	1	1	0	1	0	N	N	N	N	N
3260_2	1.92899986	3	Apše	1	Ventas	V042	Apše_2	R4	3	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0.856949	
3260_2	1.48853528	2	Sārte	0	Ventas	V042	Apše_2	N	N	N	1	1	0	0	0	N	N	N	N	N
3260_2	253.855485	3	Venta	1	Ventas	V043	Venta_3	R6	3	0	1	1	0	1	0	0	0	0	51.705096	

2. Potenciālo platību noteikšana

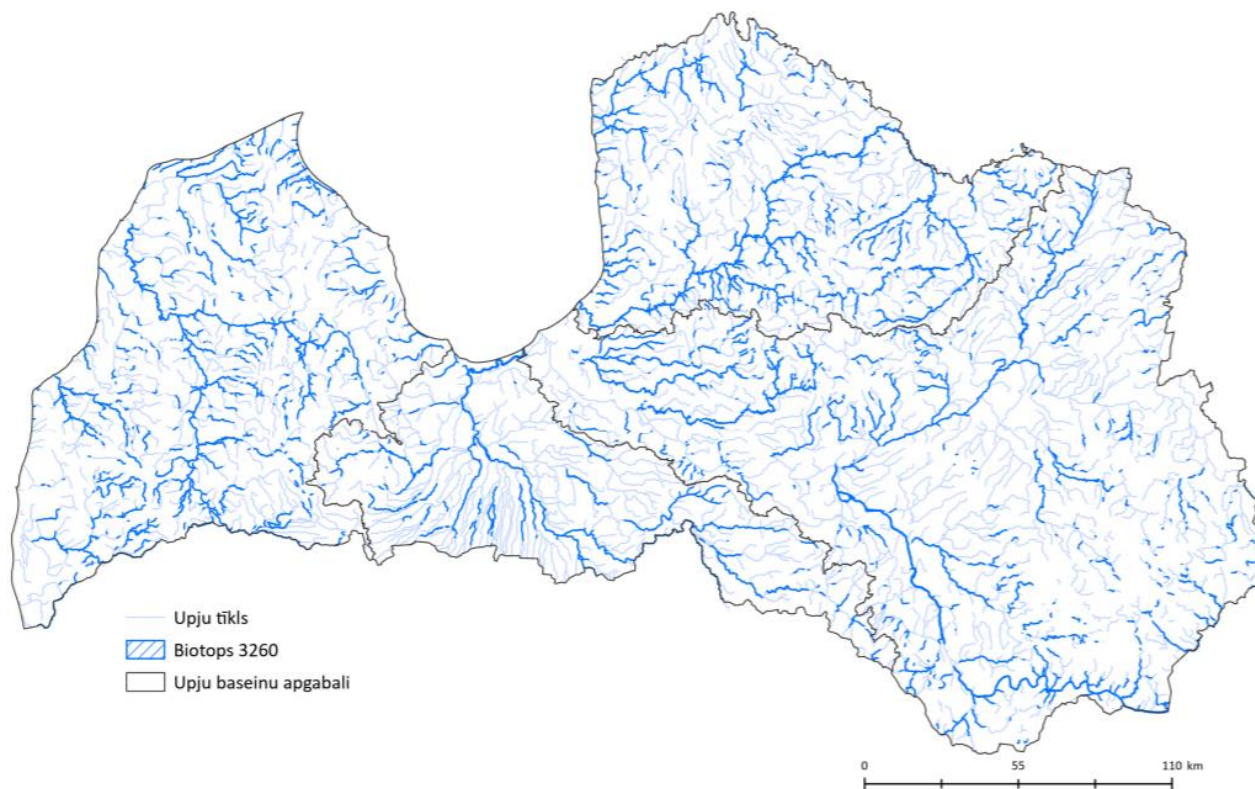
Potenciāls ES nozīmes biotops

Hidromorfoloģiski pārveidots
upes posms
(taisnots, padziļināts, uzpludināts),

kurā iespējama atjaunošanās

dabiskā ceļā
vai ar atbilstošiem
apsaimniekošanas pasākumiem.

Projekta ietvaros potenciālās platības
noteiktas kamerāli. DA plānu izstrādē –
detālāks vērtējums, apsekojums dabā.

Upju posmi, kas netiek iekļauti kā potenciāli ES nozīmes biotopi

Pārveidoti vai ietekmēti upju posmi, kuros prioritāra nav bioloģiskās daudzveidības saglabāšana:

- Daugava un Aiviekste HES ietekmētajos posmos;
- Iekļaujas polderos un/vai ir ar aizsargdambjiem valsts nozīmes plūdu riska teritorijās;
- Uz valsts robežām.

Upju posmi, kas netiek iekļauti kā potenciāli ES nozīmes biotopi

Taisnotās upes ar zemu dabiskošanās potenciālu (zema hidromorfoloģiskā aktivitāte)

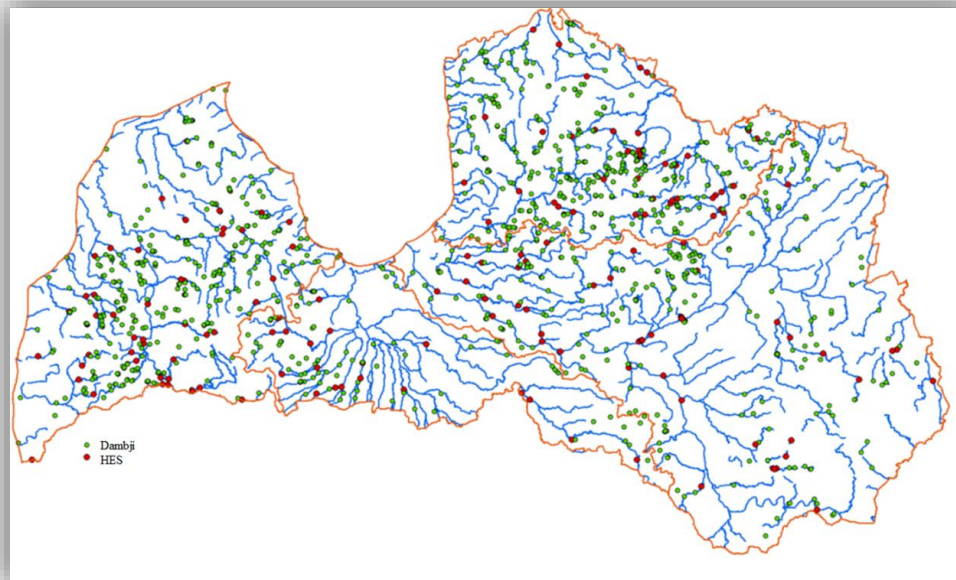
- Upes, kas atrodas lauksaimniecības zemēs ar blīvu grāvju tīklu;
- Nelielas upju augšteces, kas iekļaujas grāvju sistēmā;
- Mazas, lēni tekošas upes;
- Lēni tekošas, smilšainas upes bez dabiskošanās pazīmēm, kaut arī pagājis ilgs laiks kopš pārveidojumiem;
- Pēdējo 20 gadu laikā atkārtoti pārveidotas.

Upju posmi, kas tika iekļauti kā potenciāli ES nozīmes biotopi 3260

Ar šķēršļiem

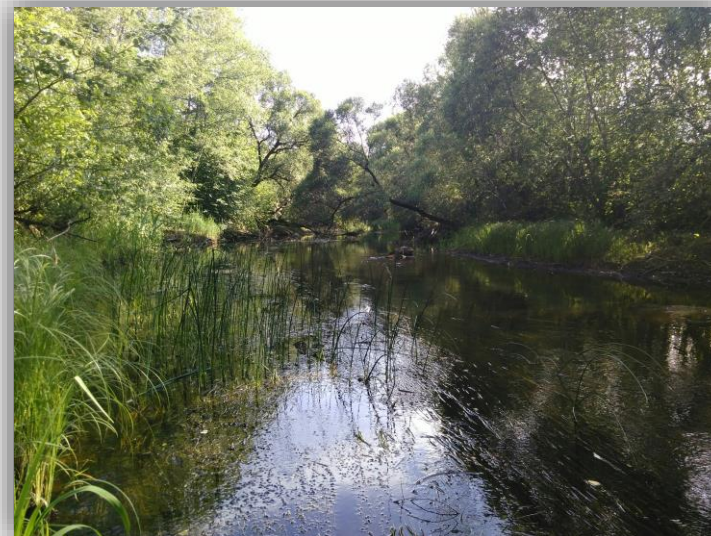
- Iekļaujas būtiskākie šķēršļi (finansējums);
- Definēts gareniskās nepārtrauktības mērķis Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos
- Nelielas upes ar būtisku bebru darbības ietekmi.

Upju posmi, kas tika iekļauti kā potenciāli ES nozīmes biotopi 3260

**Taisnotas/padziļinātas ar esošām dabiskošanās
pazīmēm vai dabiskošanās potenciālu**

- Definēts laterālās nepārtrauktības mērķis Upju baseinu apgabalā apsaimniekošanas plānos;
- Ekoloģiskais tips R3 – R6 (vidējas līdz lielas upes);
- Straujteces vai vismaz ar straujteču posmiem (upes kritums >0.7 m/km)
- Dabiskās teritorijās;
- Ar retām un īpaši aizsargājamām sugām.
- Augšpus/lejpus ir biotopi

Potenciālo biotopu apsaimniekošana

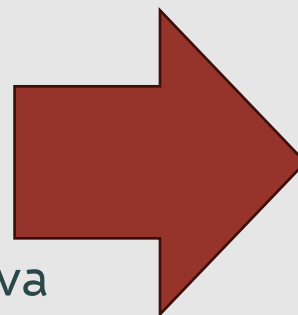
Upju atlikumošana

- Dārgs un sarežģīts pasākums.
- Lielāks ieguvums sauszemes nevis saldūdens ekosistēmām.
- Rekomendēta gadījumos, ja paredzama pozitīva ietekme uz blakus esošiem ES nozīmes biotopiem.

Upes gultnes atkārtota nepārveidošana

Upes gultnes dabiskošana un dažādošana:

- Gultnes dziļuma dažādība
- Straujteču veidošana
- Zivju nārsta vietu veidošana
- Dabiskas krasta zonas veidošana
- Optimāla noēnojuma nodrošināšana

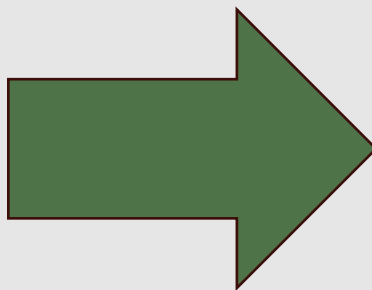

Upju ekoloģiskajai atjaunošanai ir jānodrošina arī upes daudzveidības kompleksa atjaunošana, ne tikai noteiktas upes struktūras vai formas atjaunošana. Proti, atlikumota gultne pati par sevi daudzveidību nenodrošina.

Upes atlikumošanai ir jānotiek līdztekus ar upes gultnes dažādošanu, dabisku un optimālu noēnojuma krasta zonas veidošanu, kā arī piesārņojuma samazināšanu.

I Piemērs. Salacas ieleja

CO platība biotopam 3260 = esošā platība +
potenciālā platība

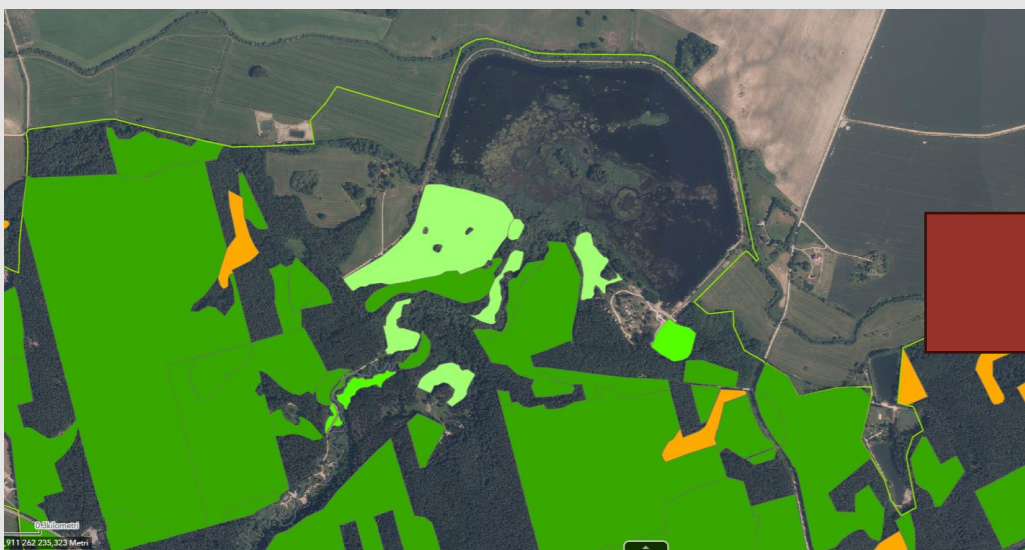
Saldūdeņi

3260: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Likvidējot uz Salacas upes esošo Staiceles dambi un uz Nātreses upes esošo Kāvu dzirnavu ezera uzpludinājumu, ir iespējams atjaunot upes dabisko tecējumu. Abas upes šajos posmos ir potenciāls ES nozīmes biotops 3260 (1. variants), kas ietverts mērķplatībā.

I Piemērs. Tērvete

CO platība biotopam 3260 = esošā platība

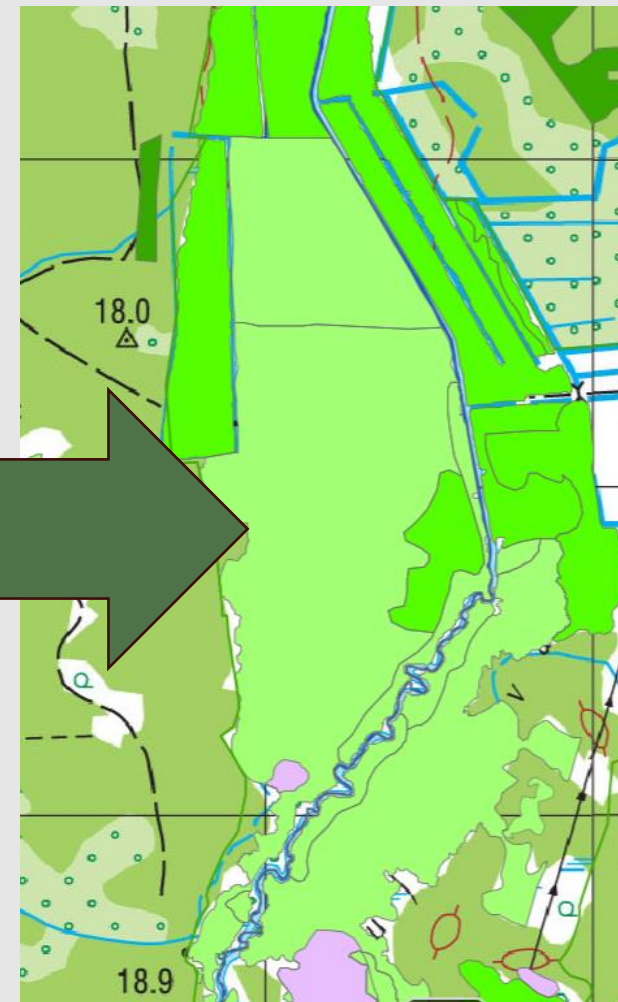
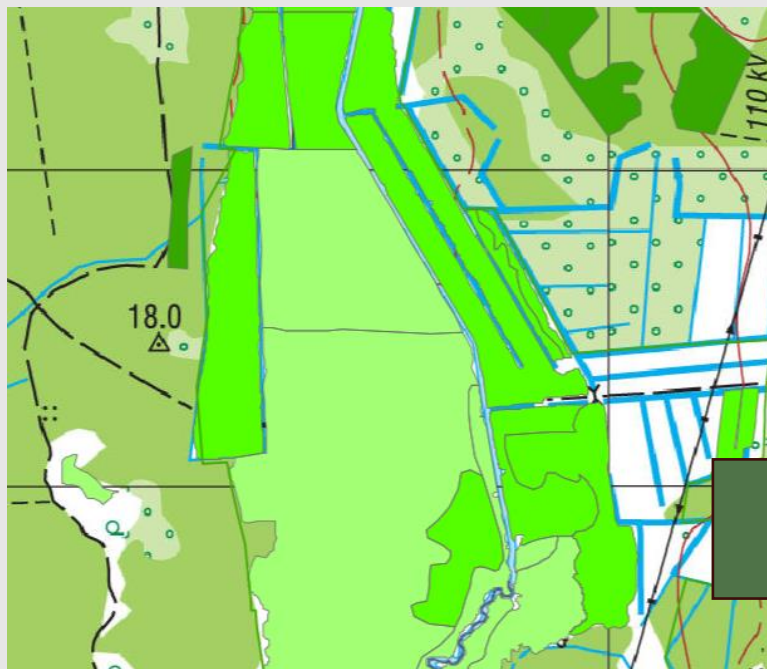
Saldūdeņi

3260: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

Dabas parkā uz Tērvetes upes ir izveidots uzpludinājums – Gulbju ūdenskrātuve. Uz Tērvetes upes kopumā ir trīs šķēršļi (Zelmeņos un Bukaišos), bet neviens no tiem nav iekļauts sarakstā “Prioritārie zivju migrācijas šķēršļi” (BIOR, 2022). Gulbju ūdenskrātuve iekļaujas AS “Latvijas valsts meži” apsaimniekotajā dabas parkā “Tērvete”, tai ir augsta rekreācijas un ainaviska vērtība, kā arī liela nozīme kā putnu dzīvotnei, jo tā ir lielākā ūdenskrātuve plašā apkārtnē. Tajā ir Grīvu sala un izveidotas vēl divas salas putnu ligzdošanai.

III Piemērs. Užavas augštece

CO platība biotopam 3260 =
esošā platība + potenciālā platība

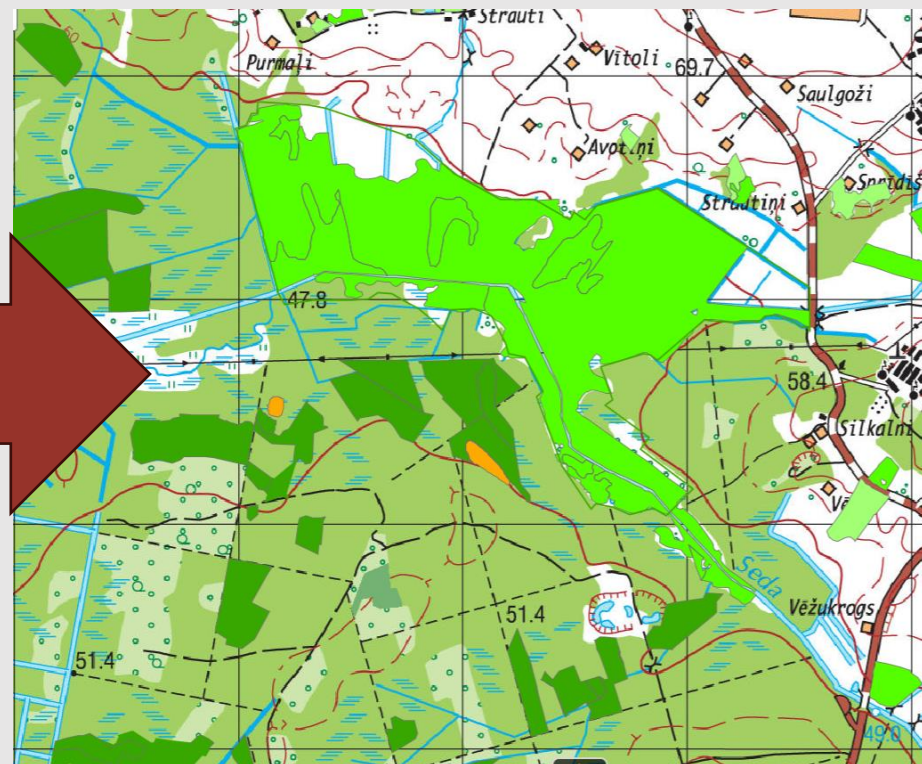
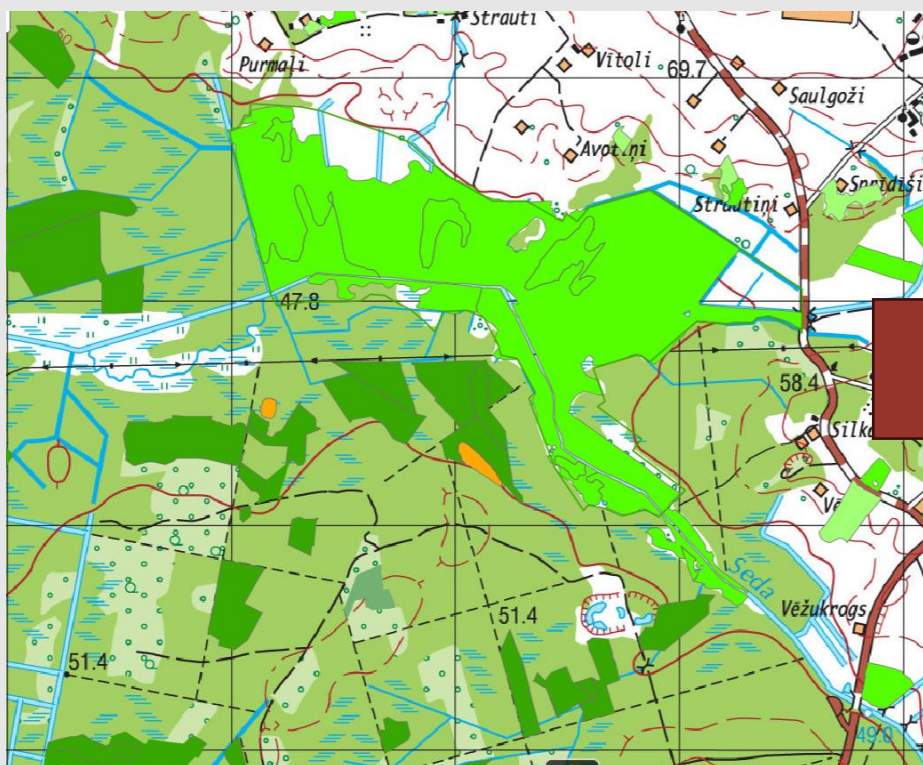
Saldūdeņi

3260: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Daļa Užavas upes dabas lieguma robežās ir pārveidota, un šajā posmā tā atbilst potenciālam ES nozīmes biotopam 3260 (2. variantam, jo upes kritums dažādos tās posmos dabas liegumā ir 0,1 m/km, 1,5 m/km, 0,1 m/km, 0,6 m/km un 0,3 m/km). Užava veido vienotu biotopu kompleksu ar piegulošajiem palieņu zālājiem. Užavas upes dabiskas gultnes un hidroloģiskā režīma atjaunošana pārveidotajā upes daļā būtu labvēlīga ne tikai saldūdeņu biotopiem, bet arī palieņu zālājiem, kuru aizsardzībai šī Natura 2000 teritorija ir izveidota. Tādēļ pārveidotais upes posms iekļauts mērķplatībā kā potenciāls ES nozīmes biotops.

IV Piemērs. Burgas pļavas

CO platība biotopam 3260 = esošā platība

Saldūdeņi

3260: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo. Sedas upe pārveidota ļoti garā posmā. Upes kritums neliels – 0.1 m/km, 0.1 m/km, 0.2 m/km. Sedai kā UO G316 kā mērķis nav noteikta laterālās nepārtrauktības atjaunošana.

Kuja

Atskaņot tekstu

Publicēts: 24.10.2020.
Atjaunināts: 24.01.2023.

Dabas parks izveidots putnu aizsardzībai. Teritorija ir ar izcili augstu putnu faunas daudzveidību un starptautiski nozīmīgām Putnu direktīvas un Latvijas īpaši aizsargājamo sugu populācijām. Teritorijā konstatētas 32 aizsargājamas putnu sugas. Nozīmīgāks ir mazais ērglis (lielākais zināmais līgздоjošo pāru blīvums ne tikai Latvijā, bet visa sugas izplatības areālā), ķīkuts, mazais ormanītis un purva pūce.

Dabas parks Kuja. Foto: Guntis Akmentītis, DAP

Aizsardzības kategorija: dabas parks, *Natura 2000* teritorija

Kods: LV0304200

Administratīvais iedalījums: Madonas novada Praulienas, Sarkaņu un Indrānu pagasts

Platība: 10788 ha

Dibināšanas gads: 2004

Parvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Latgales reģionālā administrācija](#).

Praktiskais darbs

Domu gaita, jautājumi un diskusija

Launkalne

Atskaņot tekstu

Publicēts: 03.11.2020.
Atjaunināts: 22.12.2023.

Teritorija izveidota retu bezmugurkaulnieku sugu aizsardzībai.

Aizsardzības kategorija: dabas liegums, *Natura 2000* teritorija

Kods: LV0528200

Administratīvais iedalījums: Smiltenes novada Launkalnes pagasts

Platība: 172 ha

Dibināšanas gads: 2004

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Vidzemes reģionālā administrācija](#).

Robežu shēma ↗

Normatīvie akti ↗

Dabas aizsardzības plāns ↗

ES LIFE Programams projekts
"Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības
un apsaimniekošanas optimizācija"
(LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature)

Paldies par uzmanību!

latvianature.lv

